2013-05-24

En ny märklig variant av 1 öre SM, Fredrik I

1 öre SM 1730 är känd med fyra olika kungakronor: Den Breda Kronan, krona A med en sten, krona A med två stenar samt krona B. Under åren 1731 ï 1736 är det alltid och enbart krona B på mynten [1] ï åtminstone har vi trott det till helt nyligen. Ett fynd på en auktion har vänt upp och ned på sammanhangen, och det står nu klart att experimenterandet med kungakronor på 1 öre SM fortsatte under 1731.

Det märkliga med den nya kungakronan är att den stilmässigt ligger nära Den Breda Kronan. Den totala bredden är ungefär lika för dessa typer, men på det nya myntet har kronringen mycket större diameter ï störst av alla kronorna på Fredrik I:s 1 öre SM.

Det var under en månadsauktion på en myntförening i Skåne som myntet upptäcktes. Myntet ingick i en alldaglig lot om fem st 1 öre SM men ett av mynten visade sig således vara en raritet - kungakronan var av en ny okänd typ. Så nu måste variantlistan för Fredrik I:s enkla slantar genomgå en grundlig revidering.

- Det hade varit mindre överraskande om det dykt upp en femte åtsidekrona på 1730, är Petra Holmbergs kommentar.

- Detta mynt är det hittills enda kända exemplaret men det borde finnas fler så nu är det bara att leta och kolla in alla 1731:or extra noga, konstaterar Petra.

- Det här är den stora tjusningen med numismatiken. Plötsligt dyker det upp något helt oväntat och man får en "kick" som bara andra likasinnade kan förstå, fortsätter Petra.

1 öre SM 1731, Fredrik I. Åtsidans krona är av en hittills okänd typ. Foto Petra Holmberg

1 Krona B finns även 1737, men detta år finns det dessutom en annan krona.

Fyra kungakronor 1730 och den nya kungakronan från 1731

1731 – *Den nyupptäckta kronan*

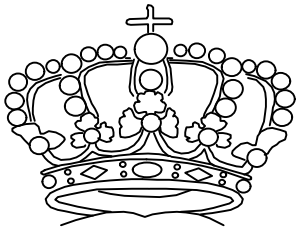

Möjligen skulle det kunna vara två stenar på kronbåge 3, men det är svårt att avgöra med säkerhet.

1730 - Den Breda Kronan

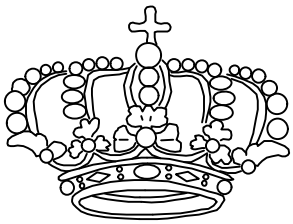

En stor treflikig blomma på kronbåge 3.
Mindre treflikiga blommor
på kronbågarna 2 och 4.
Oval sten i kronringens centrum.
Runda stenar ytterst i kronringen.
I övrigt två diamanter i kronringen.
Små dubbla stenar mellan diamanterna i kronringen.

1730 – typ A med två stenar på kronbåge 3

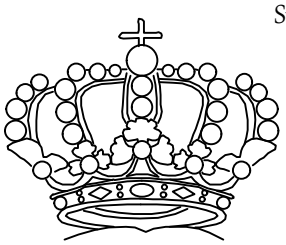

Kronan ej överdrivet bred.
Samma uppsättning blomprydnader
på kronbågarna och samma uppsättning stenar i
kronringen som Den Breda Kronan

1730 – typ A med en sten på kronbåge 3

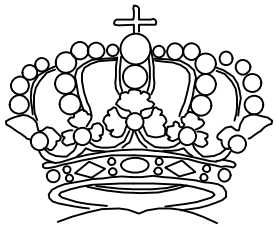

Kronan något mindre än typ A med två stenar.
En sten på kronbåge 3.

1730 - 1737 – typ B

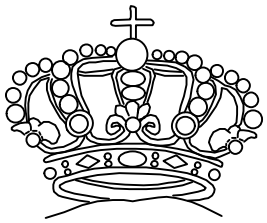

Kronan något lägre än typ A med en sten
Liljelik blomma på kronbåge 3.
Inga blommor på kronbågarna 2 och 4.
Två stenar på kronbåge 3.

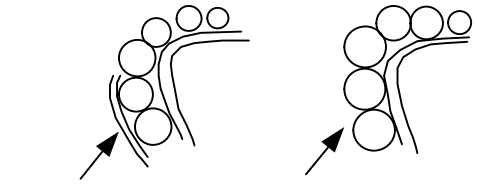

Observera att krona B har fullständiga konturer på kronbågarna 2 och 4., och så ser det normalt ut på alla kronorna från 1731 till 1750 på 1 öre SM.
Ofullständig kontur på kronbågarna 2 och 4 gällde för de tidiga typerna 1730, men även den nyupptäckta kronan 1731 har ofullständig kontur.

Lennart Castenhag